

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ ДЕТСКА И ПРЕВЕНТИВНА СТОМАТОЛОГИЈА НА ФАКУЛТЕТ ЗА МЕДИЦИНСКИ НАУКИ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП

Со Одлука бр. 2002-89/4 донесена на 354. седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки, одржана на 6.3.2026 година, определени сме за членови на Рецензентска комисија за избор на еден наставник во сите звања за наставно-научната област *детска и превентивна стоматологија* (3.05.01.02) на Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Комисијата работеше во состав:

- проф. д-р Снежана Иљовска, редовен професор во пензија, Стоматолошки факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, специјалист по детска и превентивна стоматологија, претседател;
- проф. д-р Мира Јанкуловска, редовен професор, Стоматолошки факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, специјалист по детска и превентивна стоматологија, член;
- проф. д-р Софија Царчева-Шаља, редовен професор на Факултет за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, специјалист по ортодонција, член.

Конкурсот за овој избор беше објавен во весниците „Вечер“ и „Коха“ на 19.2.2026 година и во предвидениот рок се пријави вонреден проф. д-р Сања Нашкова.

Пријавата ја разгледавме внимателно и утврдивме дека кандидатката проф. д-р Сања Нашкова, вонреден професор на Факултет за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев“, врз основа на распишаниот Конкурс, уредно, навремено и во целост ги има доставено сите документи:

- Пријава;
- Кратка биографија;
- Диплома за завршен Стоматолошки факултет при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје (копија заверена кај нотар);
- Диплома за одбранет магистерски труд на Стоматолошки факултет при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје (копија заверена кај нотар);
- Диплома за одбранет докторски труд на Стоматолошки факултет при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје (копија заверена кај нотар);
- Уверение за положени испити на прв циклус студии со просек од студиите 8.0 (копија заверена кај нотар);
- Уверение за положени испити на втор циклус студии со просек од студиите 10.0 (копија заверена кај нотар);
- Уверение за положени испити на трет циклус студии со просек од студиите 10.0 (копија заверена кај нотар);
- Уверение за положен специјалистички испит од областа на детска и превентивна стоматологија (копија заверена кај нотар);
- Список на објавени научни и стручни трудови;
- По еден примерок од трудовите;

- Потврда за познавање на странски јазик;
- Примерок од магистерскиот труд;
- Примерок од докторската дисертација (оригинал);
- Уверение за државјанство.

Врз основа на приложената документација од кандидатката, чест ни е на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Д-р Сања Нашкова е родена во 1982 година во Штип. Основно и средно училиште завршила во Штип. Дипломирала на Стоматолошкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, во 2009 година, со просек на студирање 8,00 и се здобила со диплома доктор стоматолог. По полагање на стручниот испит на 3.11.2009 година се стекнала со работна лиценца издадена од Стоматолошката комора на Македонија. Се вработила во декември 2011 г. на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип.

Постдипломските студии на Стоматолошкиот факултет при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје ги завршила во предвидениот временски период, со просечна оценка 10, а магистерски труд под наслов „Кариес ризик фактори и состојба на оралното и дентално здравје во Штип и околината“ го одбрала на 26.12.2011 година, со што се стекнала со академскиот степен магистер на стоматолошки науки од областа на детска и превентивна стоматологија.

Од 2012 година ги започнала докторските студии (трет циклус студии) на Стоматолошки факултет при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, од областа на детска и превентивна стоматологија, под менторство на проф. д-р Снежана Иљовска – шеф на Катедрата по детска и превентивна стоматологија и ги завршува со просечна оценка 10.

Докторската дисертација на тема „Компаративна анализа на социо-економски, клинички и саливарни биохемиски и микробиолошки маркери и нивниот дијагностички потенцијал кај кариес резистентни и кариес активни училишни деца“ јавно ја одбрала на 13.7.2016 година, со што се стекнала со академскиот степен доктор на стоматолошки науки од областа на детска и превентивна стоматологија.

Во 2014 година започнала специјализација по детска и превентивна стоматологија во рамките на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Во 2017 година ја завршила специјализацијата по детска и превентивна стоматологија и со полагањето на специјалистичкиот испит се здобила со звањето специјалист по детска и превентивна стоматологија.

Активно се служи со англиски јазик (Cambridge Certificate of Preliminary English - B1).

Законски услови кои ги исполнува кандидатот за избор во звање редовен професор

Општи услови за избор:

- Остварен просечен успех од 8,00 на студиите од прв циклус на Стоматолошкиот факултет на Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје

и остварен просечен успех од 10,0 на студиите од втор циклус – магистер по стоматолошки науки на Стоматолошкиот факултет при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје;

- Научен степен доктор од научната област во која се избира – кандидатката е доктор на стоматолошки науки од областа на детска и превентивна стоматологија - докторска дисертација на тема „Компаративна анализа на социо-економски, клинички и саливарни биохемиски и микробиолошки маркери и нивниот дијагностички потенцијал кај кариес резистентни и кариес активни училишни деца“, одбранета на Стоматолошки факултет при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје на 13.7.2016 год.;

- Претходен избор во звање – вонреден професор од научната област детска и превентивна стоматологија. Со Одлука бр. 2002-247/5 на 263. седница одржана на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип, одржана на 23.8.2021 година, е избрана за наставник во звање вонреден професор за наставно-научната област детска и превентивна стоматологија на Факултетот за медицински науки за период од 23.8.2021 година до 23.8.2026 година. Рефератот од Рецензентската комисија за овој избор е објавен во „Универзитетски билтен“ бр. 279 од 1.7.2021 година;

- Објавени научни трудови во референтна научна публикација:

a/ Објавени најмалку 6 научноистражувачки трудови во соодветната област во меѓународни научни списанија или меѓународни научни публикации во последните пет години до датумот на објавување на Конкурсот:

Бр.	Автор	Наслов на трудот	Списание	Години на излегување на списанието
1	Naskova Sanja, Dimova Cena, Zlatanovska Katerina, Longurova Natasa, Atanasova Sandra, Prosheva Pelivanova Ljubica	<i>Dental caries and salivary bacteria in school children at age of 12 with present and absent dental caries</i>	Journal of Hygienic Engineering and Design JHED (2021) Volume 37. ISSN 1857- 8489	2012
2	Naskova Sanja, Dimova Cena	<i>Проценка на ризик за кариес кај деца со млечна и трајна дентиција</i>	Knowledge – International Journal (2021) 49.4. ISSN 1857-923X	2009
3	Naskova Sanja, Dimova Cena	<i>Intensity of dental caries and level of calcium and magnesium in saliva in 12-year-old children</i>	Knowledge for Development, (2022) 53 (4). ISSN 1857-923X	2009
4	Naskova Sanja	<i>Трауматски денгални повреди во млечна дентиција</i>	Knowledge - International Journal: The Power of Knowledge (2022) 55 (4). ISSN 2545-4439	2009
5	Naskova Sanja, Prosheva Pelivanova Ljubica	<i>Патолошка состојба на плунковните жлезди - сијалолитијаза</i>	Knowledge – International Journal (2023) 57 (4). ISSN 2545-4439	2009

6	Naskova Sanja, Dimova Cena, Zlatanovska Katerina, Rogoleva Gjurovski Sonja	<i>Immunoglobulins IgA and IgG in children with permanent dentition and dental caries</i>	Journal of Hygienic Engineering and Design JHED (2024) 46. ISSN 1857- 8489	2012
7	Naskova Sanja	<i>Caries in early childhood</i>	International Journal Knowledge / The Power of Knowledge (2024) 66 (4). ISSN 2545-4439	2009
8	Naskova Sanja	<i>Состојба на оралното и денално здравје кај деца со трајна денциција</i>	International Journal Knowledge (2025) 73 (4). ISSN 1857-923X	2009
9	Naskova Sanja	<i>Saliva as a diagnostic medium for certain diseases</i>	Knowledge – International Journal (2025) 71 (4). ISSN 1857-923X	2009
10	Naskova Sanja, Dimova Cena, Zlatanovska Katerina, Atanasova Sandra, Rogoleva Gjurovski Sonja, Arsovski Ljupka, Prosheva Pelivanova Ljubica	<i>Dental Plaque And Its Role In The Cause Of Plaque Associated Diseases</i>	IOSR Journal of Dental and Medical Sciences (IOSR-JDMS) (2025) 24 (8). ISSN 2279-0853 / 2279-0861	2012
11	Naskova Sanja, Vasileva An-Mari	<i>Primary and permanent teeth pulp stem cells - biological characteristics and therapeutic indications</i>	Knowledge - International Journal Scientific Papers (2025) 72 (4). ISSN 1857- 923X	2009
12	Naskova Sanja	<i>Relationship between socio economic status and oral and dental health status in children with primary dentition</i>	Apolonia Albanian Dental Journal (2025) 27 (60-61). pp. 43-51. ISSN 1857-6087	1999
13	Naskova Sanja, Carceva-Salja Sofija, Atanasova Sandra, Rogoleva Gjurovski Sonja, Toneva Stojmenova Verica, Arsovski Ljupka, Prosheva Pelivanova Ljubica	<i>Interdependence of dental caries and salivary parameters in children aged 5 and 12 years</i>	Apolonia Albanian Dental Journal (2025) 27 (60-61). pp. 65-79. ISSN 1857-6087	1999
14	Naskova Sanja, Zlatanovska Katerina, Atanasova Sandra	<i>Intensity of dental caries and bacterial strains S.mutans, S.sobrinus, S.salivarius, S.mitis in saliva of children with permanent dentition</i>	Macedonian Dental Review (2025) 48 (3-4). ISSN 2545-4757	1977

Посебни услови за избор во редовен професор

- Учество во научноистражувачки проекти, односно значајни
достигнувања во примената на научноистражувачките резултати

Во изборниот период д-р Сања Нашкова била учесник во проектот:
Dimova Cena, Naskova Sanja, Zlatanovska Katerina, Zarkova Julija, Mitevski Kiril, Rogoleva Gjurovski Sonja (2020) *Современи аспекти на дезинфекција и стерилизација на инструменти и апарати во дентална медицина*. [Project]

- *Придонес во оспособувањето на помлади наставници и соработници*

Со Решение бр. 08-525/4, изготвено од страна на Одбор за акредитација и евалуација на високото образование на Р. Северна Македонија, Нашкова е акредитиран ментор на трет циклус докторски академски студии на студиската програма Базични и клинички истражувања во медицината при Факултетот за медицински науки на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Со Решение бр. 08-400/6, изготвено од страна на Одбор за акредитација и евалуација на високото образование на Р. Северна Македонија, е акредитиран ментор на трет циклус докторски академски студии на студиската програма Базични и клинички истражувања во дентална медицина при Факултетот за медицински науки на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Проф. д-р Нашкова во изборниот период досега била ментор на 20-ина студенти на прв циклус студии, учествувала во голем број комисији за одбрана на дипломска работа, ментор на тројца докторанди на студиската програма Базични и клинички истражувања во медицината на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Учествувала како претседател на Комисија за подобност и одбрана на докторски дисертации (трет циклус студии на УГД во Штип) со Одлука бр. 0206-681/2, донесена на 91. седница на Наставно-научниот совет на докторски студии, одржана на 23.9.2024 година и Одлука бр. 0206-141/2, донесена на 97. седница на Наставно-научниот совет на докторски студии, одржана на 15.1.2025 година.

- *Рецензиран учебник, скрипта и практикум или авторско ЦД*

За потребите во наставата за предметите кои ги предава во првиот циклус на студии, проф. д-р Нашкова е автор на следниве ракописи:

До изборот во доцент на Факултетот за медицински науки, д-р Нашкова има издадено:

- Димова Цена, Нашкова Сања (2016) Орално здравје и превентива на орални заболувања - скрипта. ISBN 978-608-244-333-1 1.

<http://e-lib.ugd.edu.mk/569>

- Димова Цена, Нашкова Сања (2016) Орално здравје и превентива на орални заболувања - практикум. ISBN 978-608-244-334-8.

<http://e-lib.ugd.edu.mk/560>

До изборот за вонреден професор има издадено:

- Нашкова Сања (2020) Превентивна стоматологија - скрипта. ISBN 978-608-244-333-1. <http://e-lib.ugd.edu.mk/929>

- Нашкова Сања (2020) Превентивна стоматологија - практикум. ISBN 978-608-244-334-8. <http://e-lib.ugd.edu.mk/930>

- Папакоча Киро, Нашкова Сања, Митевски Кирил, Апостолоски Павле, Петровски Михајло (2017) Анатомија на вилицы и дентална морфологија – практикум. ISBN 620 978-608-244-407-9. <http://e-lib.ugd.edu.mk/620>

Во изборниот период како вонреден професор до денес, кандидатката проф. д-р Сања Нашкова е автор на:

- Нашкова Сања, Верица Тонева Стојменова, Соња Роголева Ѓуровски (2024) Дентална трауматологија – учебник. 978-608-277-086-4.
<http://e-lib.ugd.edu.mk/1219>
- Нашкова Сања (2021) Детска стоматологија – скрипта. ISBN 978-608-244-802-2. <https://e-lib.ugd.edu.mk/987>
- *Да има остварено минимум поени кои се однесуваат на целокупната актива на лицето: (НО)=40; (НИ)=45; (САОР)=15; или вкупно 100 поени*
Нашкова има остварено (НО)=40; (НИ)=45; (САОР)=15 или вкупно 100 поени.

I. НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Проф. д-р Сања Нашкова својата академска кариера ја започнува:

- Во 2012 година е избрана за помлад асистент за научната област превентивна стоматологија, Универзитетски билтен бр. 91 од 1.11. 2011 година на Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип.

- Од учебната 2012/2013 година д-р Сања Нашкова е активно вклучена во практичната настава на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип (студиска програма Дентална медицина, Забен техничар - протетичар) како помлад асистент. Во 2015 година е избрана во соработничко звање асистент-докторанд.

- Со Одлука бр. 2002-170/68 од 17.11.2016 год. на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип на 171. седница, одржана на 17.11.2016 година, е избрана за наставник во звање доцент за наставно-научната област детска и превентивна стоматологија за период од 17.11.2016 година до 17.11.2021 година. Рефератот од Рецензентската комисија за овој избор е објавен во „Универзитетски билтен“ бр. 178 од 1.11.2016 год.

- Со Одлука бр. 2002-247/5 на 263. седница одржана на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, одржана на 23.8.2021 година, е избрана за наставник во звање вонреден професор за наставно-научната област детска и превентивна стоматологија на Факултет за медицински науки за период од 23.8.2021 година до 23.8.2026 година. Рефератот од Рецензентската комисија за овој избор е објавен во „Универзитетски билтен“ бр. 279 од 1.7.2021 година.

Проф. д-р Сања Нашкова учествува во спроведување на теоретската настава на сите три циклуси на студии.

На прв циклус студии на Факултетот за медицински науки на студиската програма Дентална медицина е ангажирана на следниве предмети:

- Детска стоматологија 1;
- Детска стоматологија 2;
- Дентална трауматологија;
- Превентивна стоматологија;
- Профилакса на орални болести;
- Орално здравје и хигиена.

На прв циклус студии на Факултетот за медицински науки на студиската програма Стручен забен техничар-протетичар е ангажирана на следните предмети:

- Детска стоматологија;
- Орално здравје и хигиена.

Учествува во наставата од трет циклус студии на студиската програма Базични и клинички истражувања во дентална медицина, за предмети од нејзината област:

- Улогата на флуоридите во превентивата на забниот кариес;
- Дентален плак и неговата улога во настанувањето на плак асоцирани заболувања;
- Орална биолошка одбрана – деминерализација и реминерализација;
- Плунката како дијагностички медиум.

Вклучена е во наставата на втор циклус студии, стручни специјалистички студии за забен техничар – протетичар на следниве предмети:

- Дентална трауматологија;
- Орална хигиена кај протетски надоместоци;
- Стомато-протетски изработки во детска возраст.

II. НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Резултат на научноистражувачката работа на д-р Сања Нашкова од областа на детска и превентивна стоматологија се голем број на објавени научни трудови во меѓународни и домашни списанија, нејзини усни излагања и постер презентации на конгреси и конференции, како во земјава така и во странство. Сите нејзини објавени научни трудови се достапни во електронска форма на е-репозиториум на УГД Штип и може да се видат на следниов линк:

<https://eprints.ugd.edu.mk/view/creators/Naskova=3ASanja=3A=3A.html>

- **Список на досега рецензирани трудови**

При изборот на д-р Сања Нашкова за помлад асистент, рецензирани се пет труда во Универзитетски билтен на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, бр. 91 од 1 ноември 2012 година.

- Списокот на објавени трудови и активности од НИ и САОР на кандидатката асистент д-р Сања Нашкова при изборот во асистент-докторанд се евалуирани и бодирани во Универзитетски билтен на Универзитет „Гоце Делчев“ бр. 153 од 1 септември 2015 година со вкупно поени 40.

https://www.ugd.edu.mk/documents/univerzitetski_bilten/ebilteni/1115/2015/153/pdf/153-2.pdf

- За изборот во звањето доцент д-р Нашкова има објавено 19 труда во списанија со меѓународен уредувачки одбор, учествувала на десетина научни конференции, истите се евалуирани и бодувани во Универзитетски билтен на Универзитет „Гоце Делчев“ бр. 178 од 1 ноември 2016 година со вкупно 110,5 поени.

https://www.ugd.edu.mk/documents/univerzitetski_bilten/ebilteni/1620/2016/178/pdf/178-3.pdf

- Списокот на објавените трудови се приложени и вреднувани при изборот во вонреден професор во Универзитетски билтен на Универзитет „Гоце Делчев“ бр. 279 од 1 јули 2026 година со вкупно 226,4 поени.

https://www.ugd.edu.mk/documents/univerzitetski_bilten/ebilteni/21-25/2021/279/pdf/279-1.pdf

- **Листа на трудови и активности од остварената научноистражувачка дејност** на вонреден професор д-р Сања Нашкова, кои го доставува за избор во редовен професор, а се однесуваат на последните пет години.

- **Учебници и учебни помагала**

- Нашкова Сања (2024) Дентална трауматологија - учебник. ISBN 978-608-277-086-4.

Учебникот е рецензиран во Универзитетски билтен на Универзитетот „Гоце Делчев“ бр. 346 од 17 јуни 2024 година.

<http://e-lib.ugd.edu.mk/1219>

- Нашкова Сања (2021) Детска стоматологија - скрипта. ISBN 978-608-244-802-2.

Учебното помагало е рецензирано во Универзитетски билтен на Универзитет „Гоце Делчев“ бр. 276 од 17 мај 2021 година.

<https://e-lib.ugd.edu.mk/987>

- **Трудовите, по категории, се наведени и објаснети во продолжение**

Објавени трудови во целост – in extenso / full text - Трудови со оригинални научни резултати кои се однесуваат на областа

1. Naskova Sanja, Dimova Cena, Zlatanovska Katerina, Longurova Natasa, Atanasova Sandra, Prosheva Pelivanova Ljubica (2021) Dental caries and salivary bacteria in school children at age of 12 with present and absent dental caries. Journal of Hygienic Engineering and Design JHED Volume 37. ISSN 1857- 8489.

Евалуација на трудот: Трудот обработува значајна тема од областа на детската стоматологија и оралната микробиологија, со акцент на поврзаноста помеѓу присуството на одредени бактерии во плунката и појавата на дентален кариес кај 12-годишни деца. Целта на истражувањето е јасно дефинирана – идентификација на саливарни бактерии (*Lactobacillus spp.*, *Streptococcus mutans*, *Streptococcus sobrinus*, *Streptococcus salivarius* и *Streptococcus mitis*) и анализа на нивната поврзаност со денталниот статус. Методологијата е соодветно поставена, со јасно дефинирани контролна ($DMF = 0$) и експериментална група, што овозможува релевантна споредба. Вклучувањето на 71 испитаник и поделбата според клинички параметри придонесува за валидноста на резултатите. Користењето на дијагностички тест (CRT-bacteria) и култивирање на *Mitis Salivarius* агар подлога претставуваат соодветен пристап за изолација и идентификација на испитуваните микроорганизми. Утврдена е значајна корелација помеѓу присуството на испитуваните стрептококи и појавата на кариес ($p < 0.001$), како и помеѓу *Lactobacillus spp.* и кариесот ($p < 0.01$). Ова укажува на поврзаност помеѓу микробиолошките параметри и денталното здравје. Според авторите саливарните бактериски параметри можат да се користат како значајни скрининг фактори во проценката на ризикот од појава на кариес.

Трудот има научно и стручно значење.

<https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/29271>

2. Naskova Sanja, Dimova Cena (2021) Проценка на ризик за кариес кај деца со млечна и трајна дентиција. Knowledge – International Journal, 49.4. ISSN 1857-923X.

Евалуација на трудот: Трудот се однесува на исклучително актуелна и општествено значајна тема – денталниот кариес како најмасовно хронично заболување со пандемски карактер. Авторите ја нагласуваат неговата медицинска, социјална и економска димензија, што му дава дополнителна тежина на истражувањето. Целта на истражувањето е јасно поставена, со вклучување на 145 деца од предучилишни и основни установи во Штип, поделени во две возрасни групи (4 и 12 години), што овозможува споредбена анализа помеѓу млечна и трајна дентиција. Методологијата е детално опишана, вклучувајќи ги условите за клинички преглед, инструментариумот и почитувањето на етичките принципи (усна согласност од родителите и децата). Користењето на критериумите на СЗО (WHO, Geneva, 1997) за проценка на кариес ризикот придонесува за стандардизација и научна валидност на истражувањето. Податоците се систематски прикажани и статистички обработени со Fisher's Exact Test, при што е утврдена високо статистички значајна разлика ($p < 0,001$) помеѓу контролната и експерименталната група, и кај млечната и кај трајната дентиција.

Трудот има научно и стручно значење.

<https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/29269>

3. Naskova Sanja, Dimova Cena (2022) *Intensity of dental caries and level of calcium and magnesium in saliva in 12-year-old children*. Knowledge for Development, 53 (4). ISSN 2545-4439.

Евалуација на трудот: Трудот се однесува на поврзаноста помеѓу калциумот и магнезиумот во плунката и етиологијата на денталниот кариес кај деца. Целта е јасно поставена, методологијата е соодветно опишана со примена на валидни колориметриски тестови. Резултатите покажуваат ниска негативна, но статистички незначајна корелација ($p > 0,05$) помеѓу вредностите на калциум и магнезиум и присуството на кариес. Иако се забележува тренд на намалување на кариесот со повисоки минерални вредности, добиените податоци немаат статистичка значајност.

Трудот има научно и стручно значење.

<https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/30576>

4. Naskova Sanja (2022) *Трауматски дентални повреди во млечна дентиција*. Knowledge - International Journal: The Power of Knowledge, 55 (4). ISSN 2545-4439.

Евалуација на трудот: Трудот се однесува на трауматските дентални повреди во млечната дентиција. Авторката дава јасен преглед на преваленцата, етиологијата, ризик-факторите, класификацијата и клиничките карактеристики на повредите. Опфатен е дијагностичкиот протокол (клинички и радиографски преглед), следење на промената на бојата, како и принципите на третман. Посебно е нагласен конзервативниот терапевтски пристап и значењето на заштитата на трајниот заб во развој, што е клучно во детската стоматологија.

Трудот има стручно значење.

<https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/30783>

5. Naskova Sanja, Prosheva Pelivanova Ljubica (2023) *Патолошка состојба на плунковните жлезди - Сијалолитијаза*. Knowledge - International Journal, 57 (4). ISSN 2545-4439.

Евалуација на трудот: Трудот обработува честа и клинички значајна патологија – сијалолитијаза на плунковните жлезди. Објаснета е етиологијата, составот на сијалолитите, епидемиолошките карактеристики и клиничката слика на заболувањето. Авторите укажуваат на патогенезата (опструкција, backflow механизам), локализацијата на калкулусите и нивниот хистолошки состав. Јасно се опишани симптомите и принципите на лекување, со акцент на хируршкиот пристап и можноста за конзервативно отстранување кај мали калкулуси. Посебно значење има нагласувањето на превентивните мерки и значењето на оралната хигиена и контрола на ризик-факторите.

Трудот има стручно значење.

<https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/33171>

6. Naskova Sanja, Dimova Cena, Zlatanovska Katerina, Rogoleva Gjurovski Sonja (2024) *Immunoglobulins IgA and IgG in children with permanent dentition and dental caries*. Journal of Hygienic Engineering and Design JHED, 46. ISSN 1857- 8489.

Евалуација на трудот: Трудот се однесува на улогата на саливарните имуноглобулини (IgA и IgG) во заштитата од дентален кариес кај деца со трајна дентиција. Темата е научно релевантна и има јасна клиничка примена во проценката на кариес ризик. Во истражувањето се опфатени 71 дете на возраст од 12 години. Резултатите покажуваат силна негативна и статистички значајна корелација помеѓу вредностите на IgA ($R = -0,65$; $p < 0,05$) и IgG ($R = -0,57$; $p < 0,05$) и присуството на дентален кариес. Повисоките концентрации на овие имуноглобулини се поврзани со помала застапеност на кариес, што укажува на нивната заштитна улога.

Трудот има стручно значење.

<https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/35235>

7. Naskova Sanja (2024) *Caries in early childhood*. International Journal Knowledge / The Power of Knowledge, 66 (4) ISSN 1857-923X.

Евалуација на трудот: Во овој труд авторката го опишува циркуларниот кариес или кариес во раното детство на млечните заби. Авторката ги истакнува етиолошките фактори, особено лошите навики во исхраната и недостатокот на информираност кај родителите, како и специфичната локализација и клинички тек на заболувањето. Трудот детално ги опишува клиничките карактеристики, ризик-факторите и терапевтските пристапи, вклучувајќи генерални (превенција, образование, флуориди) и локални мерки (професионално чистење, апликација на флуориден лак, конзервативни реставрации). Посебно е нагласена комплексноста на третманот и потребата од мултидисциплинарен пристап при работа со деца.

<https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/35234>

8. Naskova Sanja (2025) *Состојба на оралното и дентално здравје кај деца со трајна дентиција*. International Journal Knowledge, 73 (4). ISSN 1857-923X.

Евалуација на трудот: Трудот се однесува на влијанието на оралната хигиена на здравјето на трајните заби и разликите помеѓу урбаните и руралните средини. Авторката јасно го објаснува значењето на оралното здравје, влијанието на денталниот плак и забниот камен, како и ризикот од кариес и пародонтални заболувања. Стоматолошки прегледи се извршени кај 472 ученици на возраст од 12-15 години, со регистрирање на навиките за

одржување на орална хигиена. Резултатите покажуваат значајни разлики во хигиенските навики помеѓу урбаните и руралните испитаници ($p < 0,001$), со повисок процент на нередовно миеење на забите кај децата од руралните средини. Заклучокот потврдува дека заштитата од кариес и пародонтални заболувања зависи од повеќе фактори и ја нагласува потребата од систематско стоматолошко едуцирање и превентивни мерки, особено во руралните средини.

Трудот има научна и апликативна важност.

<https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/37168>

9. Naskova Sanja (2025) *Saliva as a diagnostic medium for certain diseases*. Knowledge – International Journal, 71 (4). ISSN 1857-923X.

Евалуација на трудот: Трудот се однесува на употребата на плунката како биолошки медиум за дијагностика на орални и системски заболувања. Авторката прецизно ја истакнува сложеноста на плунката, нејзините биомолекули (DNA, RNA, протеини, метаболити, микробиота) и потенцијалот за неинвазивна биопсија, што ја прави погодна за скрининг и рана дијагноза. Презентирани се современите методи за анализа, како ELISA и qPCR, и нивната примена за откривање на патогени како *Streptococcus mutans*, *Lactobacillus* и *Porphyromonas gingivalis*, со потенцијал за рана детекција на пародонтитис и орален карцином.

Трудот има научна и апликативна важност.

<https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/36663>

10. Naskova Sanja, Dimova Cena, Zlatanovska Katerina, Atanasova Sandra, Rogoleva Gjurovski Sonja, Arsovski Ljupka, Prosheva Pelivanova Ljubica (2025) *Dental Plaque And Its Role In The Cause Of Plaque Associated Diseases*. IOSR Journal of Dental and Medical Sciences (IOSR-JDMS), 24 (8). ISSN 2279-0853 / 2279-0861.

Евалуација на трудот: Трудот ја потенцира улогата на оралните микробни заедници (биофилм) во развојот на кариес и пародонтални заболувања. Го истакнува значењето на микроорганизмите во одржување на оралното здравје и како нарушувањето на хомеостазата води до болест. Опишани се структурните и функционалните промени во биофилмот, улогата на исхраната во појавата на кариесот и имунолошките интеракции кај пародонталните заболувања. Заклучокот ја потенцира важноста на синергиските интеракции помеѓу микроорганизмите и домаќинот за развојот на најчестите орални заболувања.

Трудот има научно и стручно значење.

<https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/36657>

11. Naskova Sanja, Vasileva An-Mari (2025) *Primary and permanent teeth pulp stem cells - biological characteristics and therapeutic indications*. Knowledge - International Journal Scientific Papers, 72 (4). ISSN 1857-923X.

Евалуација на трудот: Трудот обработува актуелна и научно значајна тема од областа на регенеративната медицина – матичните клетки од денталната пулпа на млечни и трајни заби, особено во контекст на развојот на нови терапевтски пристапи. Во воведниот дел јасно е претставена важноста на истражувањето на матичните клетки, со акцент на нивниот регенеративен потенцијал и клиничка примена. Авторката успешно ја дефинира целта на трудот – испитување на биолошките карактеристики и терапевтскиот потенцијал на пулпните матични клетки од млечни

и трајни заби. Авторите направиле преглед на релевантна литература и емпириско истражување преку анкетен прашалник. Посебна вредност на трудот претставува вклучувањето на квантитативни податоци од 100 испитаници, со јасна демографска распределба (53 жени и 47 мажи). Резултатите укажуваат на недоволна информираност кај испитаниците во однос на процедурата, како и разлики во запознаеноста според полот и медицинско образование. Авторите правилно ги истакнува предностите на матичните клетки од денталната пулпа, како што се нивната достапност, способност за диференцијација и имуномодулаторни својства. Исто така, критички се согледани предизвиците поврзани со нивната клиничка примена, вклучително и потребата од дополнителни клинички испитувања, регулаторна усогласеност и мултидисциплинарна соработка.

Трудот има научно и стручно значење.

<https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/36659>

12. Naskova Sanja (2025) *Relationship between socio economic status and oral and dental health status in children with primary dentition*. Apolonia Albanian Dental Journal, 27 (60-61). pp. 43-51. ISSN 1857-6087.

Евалуација на трудот: Трудот ја истражува поврзаноста помеѓу социо-економскиот статус на децата со млечни заби и појавата на дентален кариес. Студијата вклучува 74 деца на возраст од 4-6 години со примена на анкети за утврдување на семејниот статус и навиките за орално здравје. Резултатите покажуваат дека различниот социо-економски статус е релевантен фактор, кој може да се користи како индикатор за ризик од кариес и да помогне во скрининг и превенција.

Трудот има научно и стручно значење.

<https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/37178>

13. Naskova Sanja, Carceva-Salja Sofija, Atanasova Sandra, Rogoleva Gjurovski Sonja, Toneva Stojmenova Verica, Arsovski Ljupka, Prosheva Pelivanova Ljubica (2025) *Interdependence of dental caries and salivary parameters in children aged 5 and 12 years*. Apolonia Albanian Dental Journal, 27 (60-61). pp. 65-79. ISSN 1857-6087.

Евалуација на трудот: Целта на авторите е поврзаноста помеѓу одредени параметри на плунката и денталниот кариес кај деца со млечни и трајни заби. Студијата вклучува 70 деца на возраст од 5 и 12 години со анализа на индексот на орална хигиена, нивото на *Lactobacillus* и *Streptococcus mutans* во плунката, како и интензитетот на кариес. Резултатите покажуваат значајна корелација помеѓу бактериските колонии, рН на плунката и ризикот од кариес, што укажува на потребата од современи превентивни и терапевтски мерки.

Трудот има научно и стручно значење.

<https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/37177>

14. Naskova Sanja, Zlatanovska Katerina, Atanasova Sandra (2025) *Intensity of dental caries and bacterial strains S.mutans, S.sobrinus, S.salivarius, S.mitis in saliva of children with permanent dentition*. Macedonian Dental Review, 48 (3-4). ISSN 2545-4757.

Евалуација на трудот: Авторите во овој труд ја истражуваат улогата на бактерии од родот *Streptococcus* во развојот на кариес кај 12-годишни деца. Истражувањето користи соодветна методологија, со јасно дефинирани цели.

Резултатите покажуваат дека *S. mutans* и *S. sobrinus* се главни етиолошки фактори за кариес, со статистички значајни разлики меѓу групите. Трудот е научен и релевантен за превенција на кариес.

Трудот има апликативна важност.

<https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/37297>

Објавени трудови во целост од други интердисциплинарни области:

15. Naskova Sanja, Dimova Cena (2022) *Traumatic dental injuries: etiology, prevalence and possible outcomes*. MEDIS – International Journal of Medical Sciences and Research, 1 (4). ISSN 2671-3497.

Евалуација на трудот: Во трудот е разгледана етиологијата, преваленцата и можните исходи од трауматски повреди на заби. Овие повреди се чест јавен здравствен проблем, особено кај деца и млади лица. Трудот е базиран на систематски преглед на литературата од водечки бази на податоци и врвни мислења. Нагласена е важноста на правилна дијагноза, навремена интервенција и следење на пациентот за оптимален исход.

Трудот има научна и апликативна важност.

<https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/30782>

16. Arsovski Ljupka, Naskova Sanja (2023) *The power saliva in diagnostic oral disease*. Medis Internation journal of medical sciences and research, 2 (1). pp. 19-20.

Евалуација на трудот: Во трудот е објаснета улогата на плунката во оралното здравје, вклучувајќи заштита од кариес, реминерализација и одбрана против микроорганизми. Плунката претставува важен дијагностички медиум и учествува во варење, хидратација и физичка заштита на меките ткива. Во трудот се јасно објаснети физиолошките, хемиските и антибактериските својства на плунката и нивното значење за оралното здравје.

Трудот има стручна и апликативна важност.

<https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/32030>

17. Azizi Fadilj, Shehapi Afrim, Dimova Cena, Zlatanovska Katerina, Naskova Sanja (2023) *Teeth movement during orthodontic therapy*. Journal of Dentistry Apolonia, 25 (50-51). pp. 88-96. ISSN 1409-8768 | 1857-6087.

Евалуација на трудот: Трудот ја објаснува ортодонцијата како област на стоматологијата која се занимава со корекција на забно-вличните аномалии. Јасно се опишани различните видови ортодонтски апарати – мобилни и фиксни, активни и пасивни, како и нивното влијание во терапијата.

Трудот има научно и стручно значење.

<https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/32048>

18. Dimova Cena, Azizi Fadilj, Naskova Sanja, Miteva Marija, Gavrilo Aleksandar, Baze Jordanov (2024) *Clinical aspects of local dental anesthesia in childhood*. Journal of Dentistry Apolonia, 26 (54-55). pp. 110-115. ISSN 1409-8768 | 1857-6087.

Евалуација на трудот: Трудот ја истражува важноста на воспоставување доверба и позитивен однос со детето пред стоматолошка интервенција. Нагласена е потребата од подолга подготовка и користење на методи, како *step-by-step* техниката на Olsen, за детето емоционално да прифати локална анестезија.

Трудот има научно и стручно значење.

<https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/34520>

19. Filipovski Igor, Azizi Fadilj, Dimova Cena, Naskova Sanja, Trpevska Vesna, Markovska Arsovska Mirjana (2025) *Update of cleft lip and palates*. Apolonia Journal of Dentistry, 27 (58-59). pp. 150-159. ISSN 1857-6087.

Евалуација на трудот: Трудот ја разгледува појавата и видовите на вродени деформитети на усната и непцата, нивното наследување и психолошките ефекти врз родителите. Објаснети се различните хируршки техники за санирање на дефектите и нивното значење за нормално дишење и исхрана кај новороденчињата.

Трудот има научно и стручно значење.

<https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/36466>

20. Prosheva Pelivanova Ljubica, Papakoca Kiro, Zarkova-Atanasova Julija, Atanasova Sandra, Zlatanovska Katerina, **Naskova Sanja** (2025) *The Influence of Lighting Conditions on Color Difference (ΔE) in Glazed Fixed Prosthetic Restorations: A Comparative Study*. IOSR Journal of Dental and Medical Sciences (IOSR-JDMS), 24 (7). ISSN 2279-0853.

Евалуација на трудот: Трудот ја анализира улогата на осветлувањето врз колор-совпаѓањето кај фиксни протетски изработки, преку мерење на ΔE вредностите кај различни материјали. Методологијата е јасно дефинирана, со соодветна статистичка анализа и споредба на природно и веитачко осветлување. Резултатите покажуваат дека осветлувањето значајно влијае кај фасетираната цирконија, што има клиничко значење при избор на боја.

Трудот има научно и стручно значење.

<https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/36296>

Трудови со оригинални научни резултати, објавени во зборник од трудови на научен собир:

21. Toneva Stojmenova Verica, Rogoleva Gjurovski Sonja, Kovacevska Ivona, Naskova Sanja, Mladenovski Marko, Arsovski Ljupka (2023) *Biomechanical behavior of EndoSonics*. Second International Conference ETIMA 2023 - Conference proceedings. pp. 153-157. ISSN 978-608-277-040-6.

Евалуација на трудот: Во трудот се разгледува улогата на ендосониката во механичката обработка и дезинфекција на коренските канали, со акцент на ултразвучната активација на иригансите и подобрување на чистењето. Прегледот на литературата е систематски со опфаќање на релевантните научни бази, со селектирање на соодветни трудови за анализа. Резултатите потврдуваат дека ултразвучно асистираната иритација ја зголемува ефикасноста на третманот, ја подобрува дезинфекцијата и овозможува минимално инвазивен пристап.

Трудот има стручна и апликативна важност.

<https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/33971>

22. Toneva Stojmenova Verica, Toneva Nikolova Aleksandra, Kovacevska Ivona, Arsovski Ljupka, Rogoleva Gjurovski Sonja, Mladenovski Marko, **Naskova Sanja** (2025) *Electromagnetic interference of endodontic equipment with gastric pacemaker*. Third international conference ETIMA 2025, 3 (1). pp. 221-225. ISSN 978-608-277-128-1.

Евалуација на трудот: Авторите во овој труд ја разгледуваат можната електромагнетна интерференција помеѓу ендодонтските уреди и

гастричен пејсмејкер, нагласувајќи ги потенцијалните ризици и мерките на претпазливост. Јасно се објаснети механизмите на можната интеракција, како и препораките за безбедно стоматолошко третирање на овие пациенти.

Трудот има научно и стручно значење.

<https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/36725>

23. Arsovski Ljupka, Carceva-Salja Sofija, Toneva Stojmenova Verica, Rogoleva Gjurovski Sonja, Mladenovski Marko, Naskova Sanja (2025) *Dental implants analysis with sem microscope*. Third International Conference ETIMA 2025 - Conference proceedings, 3 (1).

Евалуација на трудот: Во трудот е објаснет принципот на работа на скенирачки електронски микроскоп (SEM) и неговата примена во стоматологијата. Јасно се опишани начинот на подготовка на примероците, условите на анализа и користената опрема (Tescan Vega 3 LMU), како и употребата на SE и EDS детектори за морфолошка и хемиска анализа.

<https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/36747>

24. Rogoleva Gjurovski Sonja, Arsovski Ljupka, Toneva Stojmenova Verica, Kostadinova Lenche, Naskova Sanja, Mladenovski Marko (2025) *Intraoral electrostimulator for radiation induced xerostomia in patients with head and neck cancer*. Third international conference ETIMA 2025, 3 (1). ISSN 978-608-277-128-1.

Евалуација на трудот: Во трудот се разгледува ксеростомијата како честа компликација кај пациенти подложени на радиотерапија на глава и врат и ја анализира улогата на SaliPen електростимулаторот како современа терапевтска опција. Јасно е објаснет механизмот на дејство на уредот и неговото влијание врз стимулацијата на плунковните жлезди.

Трудот има стручно значење.

<https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/37308>

25. Naskova Sanja, Dimova Cena, Atanasova Sandra, Toneva Stojmenova Verica, Arsovski Ljupka, Rogoleva Gjurovski Sonja (2025) *Lasers and their application in pediatric dentistry*. ETIMA 2025 Third International Conference, 3 (1). ISSN 978-608-277-128-1.

Евалуација на трудот: Во трудот се анализира улогата на ласерската технологија во современата детска стоматологија, со фокус на минимално инвазивен и бесстресен пристап. Прегледот на литературата опфаќа различни типови ласери и нивната примена кај тврди и меки ткива, вклучувајќи превенција и третман на кариес, хируршки и ортодонтски процедури. Се нагласуваат предностите на ласерите, како намалување на стравот, подобро прифаќање од страна на децата и побрзо заздравување.

Трудот има научно и стручно значење.

<https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/36778>

Трудови презентирани на конгреси конференции и симпозиуми од други интердисциплинарни области во стоматологијата

26. Naskova Sanja, Dimova Cena, Zlatanovska Katerina, Longurova Natasa, Atanasova Sandra, Prosheva Pelivanova Ljubica (2021) *Dental caries and salivary bacteria in school children at age of 12 with present and absent dental caries*. Congress on Food Quality and Safety, Health and Nutrition - NUTRICON 2021. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/28924>

27. Naskova Sanja, Dimova Cena (2021) „*Caries risk assessment in children with primary and permanent dentition*”. 34th International scientific conference – Knowledge in practice. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/29423>
28. Naskova Sanja, Dimova Cena (2022) *Intensity of dental caries and level of calcium and magnesium in saliva in 12-year-old children*. 37 International Scientific Conference: Knowledge for Development. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/31046>
29. Atanasova Sandra, Carceva-Salja Sofija, Prosheva Pelivanova Ljubica, Papakoca Kiro, Rogoleva Gjurovski Sonja, Naskova Sanja (2022) *Фотограметриска анализа на мекоткивниот профил на лицето со помош на анголни мерења*. 9th Congress of Macedonian dental society with international participation “Challenging new era in dentistry: burden and opportunities”, 15-18 Sept 2022, Ohrid, Republic of North Macedonia. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/31148>
30. Zlatanovska Katerina, Atanasova Sandra, Longurova Natasa, Naskova Sanja, Dimova Cena (2022) *Etiology and prevalence of temporomandibular disorders among students of Dental Medicine at UGD Stip*. Конгрес на македонско стоматолошко друштво со меѓународно учество (МСД) - Стоматологијата пред предизвиците на новото време: можности и ограничувања, 15-18 Sept 2022, Ohrid. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/30200>
31. Zarkova Atanasova Julija, Zlatanovska Katerina, Prosheva Pelivanova Ljubica, Naskova Sanja, Pejkovska Shahpaska Budima, Ivanovski Dejan (2022) *Failures of indirect composite veneers*. 21. Kongres Stomatologa Srbije, 20-21 Oct 2022, Belgrade. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/35739>
32. Naskova Sanja (2022) *Traumatic dental injuries in the primary dentition*. 39 International Scientific Conference Knowledge in practice, 15–18 Dec 2022, Bansko, Bulgaria. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/30784>
33. Rogoleva Gjurovski Sonja, Naskova Sanja, Toneva Stojmenova Verica, Arsovski Ljupka, Atanasova Sandra (2023) *Transcutaneous electrical nerve stimulation method in patients with xerostomia*. International conference ETIMA 2023, 27-29 Sept 2023, Stip. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/33416>
34. Naskova Sanja, Prosheva Pelivanova Ljubica (2023) *Pathological condition of the salivary glands - Sialolithiasis*. XL International Scientific Conference: Knowledge without borders, 07–09 Apr 2023, Sokobanja, Serbia. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/33202>
35. Naskova Sanja (2023) *Вкупен антиоксидансен капацитет и дендален кариес кај деца на возраст од 12 години*. 26th BaSS Congress, 11-14 May 2023, Skopje, North Macedonia. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/33261>
36. Naskova Sanja, Dimova Cena, Zlatanovska Katerina, Rogoleva Gjurovski Sonja, (2023) *Immunoglobulins IgA and IgG in children with permanent dentition and dental caries*. Nutricon & Economicon 2023 Congress, 07 June 2023, Ohrid, Republic of Macedonia. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/33203>
37. Toneva Stojmenova Verica, Rogoleva Gjurovski Sonja, Kovacevska Ivona, Naskova Sanja, Mladenovski Marko, Arsovski Ljupka (2023) *Biomechanical behavior of endosonics*. International conference ETIMA 2023, 27-29 Sept 2023, Stip. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/33360>
38. Dimova Cena, Trpevska Vesna, Evrosimovska Biljana, Naskova Sanja, Azizi Fadilj (2023) *Orthodontic and Oral Surgery Approach in Cases of Supernumerary Teeth*. 12th International Conference on Business, Technology and Innovation 2023, 28-29 Oct 2023, Prishtina, Kosovo. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/32493>

39. Zarkova Atanasova Julija, Zlatanovska Katerina, Naskova Sanja, Longurova Natasa, Nikolovski Bruno, Pejkovska Shahpaska Budima, Berisha Almedin, Tashkovski Hristijan, Atanasova Sandra (2024) *Clinical comparison of crowns made with two intraoral scanners*. FDI World Dental Congress 2024 (FDIWDC24), 12-15 Sept 2024, Istanbul, Turkiye. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/36512>

40. Naskova Sanja, Zlatanovska Katerina, Dimova Cena, Longurova Natasa, Nikolovski Bruno, Zarkova-Atanasova Julija, Rogoleva Gjurovski Sonja, Toneva Stojmenova Verica (2024) *Interdependence of dental caries and salivary parameters in children*. FDI World Dental Congress 2024 (FDIWDC24), 12-15 Sept 2024, Istanbul, Turkiye. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/35058>

41. Zlatanovska Katerina, Longurova Natasa, Zarkova-Atanasova Julija, Nikolovski Bruno, Naskova Sanja, Mijoska Aneta, Petrovski Mihajlo, Kovacevska Ivona, Trpevska Vesna, Pejkovska Shahpaska Budima (2024) *Fracture resistance of porcelain veneers with different preparation designs*. FDI World Dental Congress 2024 (FDIWDC24), 12-15 Sept 2024, Istanbul, Turkiye. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/35051>

42. Naskova Sanja (2024) *Кариес во рано детство*. 47 International Scientific Conference The Power of Knowledge. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/35236>

43. Nikolovski Bruno, Zlatanovska Katerina, Zarkova-Atanasova Julija, Longurova Natasa, Petrovski Mihajlo, Susak Zoran, Spirov Vancho, Pejkovska Shahpaska Budima, Trpevska Vesna, Naskova Sanja, Papakoca Kiro, Purde Selis (2024) *Soft-tissue contour changes after the socket shield technique*. FDI World Dental Congress 2024 (FDIWDC24), 12-15 Sept 2024, Istanbul, Turkiye. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/34872>

44. Naskova Sanja, Vasileva An-Mari (2025) *Primary and permanent teeth pulp stem cells - biological characteristics and therapeutic indications*. 50th International Scientific Conference The Power of Knowledge, 02-05 Oct 2025, Perea, Greece. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/36699>

45. Atanasova Sandra, Carceva Salja Sofija, Prosheva Pelivanova Ljubica, Zlatanovska Katerina, Zarkova Atanasova Julija, Naskova Sanja, Longurova Natasa (2025) *Facial Index Variation in Patients with Different Malocclusions*. 29th BaSS Congress 2025, 24-26 Apr 2025, Belgrade, Serbia. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/36003>

46. Naskova Sanja, Dimova Cena, Zlatanovska Katerina, Atanasova Sandra, Zarkova Julija, Toneva Stojmenova Verica, Longurova Natasa (2025) *Determination of the oral hygiene index in children with the presence and absence of caries*. BaSS Congress 2025, 24-26 Apr 2025, Belgrade, Serbia. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/36686>

47. Zarkova Atanasova Julija, Zlatanovska Katerina, Longurova Natasa, Atanasova Sandra, Prosheva Pelivanova Ljubica, Petroska Ana, Naskova Sanja (2025) *Tooth color matching with intraoral scanner*. 29th BaSS Congress 2025, 24-26 Apr 2025, Belgrade, Serbia. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/36517>

48. Zlatanovska Katerina, Longurova Natasa, Zarkova Julija, Nikolovski Bruno, Atanasova Sandra, Naskova Sanja, Prosheva Pelivanova Ljubica (2025) *Evaluation of dental and facial midlines among dental students*. 29th BaSS Congress 2025, 24-26 Apr 2025, Belgrade, Serbia. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/35926>

49. Rogoleva Gjurovski Sonja, Arsovski Ljupka, Toneva Stojmenova Verica, Kostadinova Lenche, Naskova Sanja, Mladenovski Marko (2025) *Intraoral*

electrostimulator for radiation induced xerostomia in patients with head and neck cancer. Third International Conference ETIMA 2025, 24-25 Sept 2025, Stip, Republic of North Macedonia. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/37307>

50. Atanasova Sandra, Arsovski Ljupka, Longurova Natasa, Toneva Stojmenova Verica, Nikolovski Bruno, Zarkova Atanasova Julija, Naskova Sanja, Zlatanovska Katerina, Carceva Salja Sofija, Prosheva Pelivanova Ljubica (2025) *Assessment of Smile Index Variation Across Different Malocclusions.* FDI World Dental Congress 2025 (FDIWDC25), 09-12 Sept 2025, Shanghai, China. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/36724>

51. Toneva Stojmenova Verica, Kokalanov Vasko, Popovska Lidija, Kovacevska Ivona, Toneva Nikolova Aleksandra, Arsovski Ljupka, Nikolovski Bruno, Atanasova Sandra, Panajotu Risto, Naskova Sanja (2025) *Artificial intelligence in intact tooth model creating and strength testing.* FDI World Dental Congress 2025 (FDIWDC25), 09-12 Sept 2025, Shanghai, China. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/37105>

52. Naskova Sanja, Dimova Cena, Atanasova Sandra, Toneva Stojmenova Verica, Arsovski Ljupka, Rogoleva Gjurovski Sonja (2025) *Lasers and their application in pediatric dentistry.* Third international conference – ETIMA 2025, 24-25 Sept 2025. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/36698>

53. Toneva Stojmenova Verica, Toneva Stojmenova Verica, Kovacevska Ivona, Arsovski Ljupka, Rogoleva Gjurovski Sonja, Mladenovski Marko, Naskova Sanja (2025) *Electromagnetic interference of endodontic equipment with gastric pacemaker.* Third International Conference ETIMA 2025, 24-25 Sept 2025, Stip, Republic of North Macedonia. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/36726>

54. Zlatanovska Katerina, Prosheva Pelivanova Ljubica, Naskova Sanja, Mladenovski Marko, Azizi Fadilj, Shehapi Afrim, Nikolovski Bruno, Atanasova Sandra, Longurova Natasa, Zarkova Atanasova Julija (2025) *Impact of Polishing on Candida albicans Adhesion to Dental Resins.* FDI World Dental Congress 2025 (FDIWDC25), 09-12 Sept 2025, Shanghai, China. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/36723>

55. Arsovski Ljupka, Carceva-Salja Sofija, Toneva Stojmenova Verica, Rogoleva Gjurovski Sonja, Mladenovski Marko, Naskova Sanja (2025) *Dental implants analysis with sem microscope.* Third International Conference ETIMA 2025, 24-25 Sept 2025, Stip, Republic of North Macedonia. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/36764>

56. Naskova Sanja (2025) *Oral and dental health in children with permanent dentition.* International scientific conference: Knowledge in practice, 12 – 14 Dec 2025, Bansko, Bulgaria. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/37169>

III. СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА И ОРГАНИЗАЦИСКО-РАЗВОЈНА ДЕЈНОСТ

Освен богатата научноистражувачка дејност, д-р Нашкова остварува и бројни активности во рамките на стручно-апликативната и организациско-развојна дејност.

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

57. Rogoleva Gjurovski Sonja, Naskova Sanja, Toneva Stojmenova Verica, Arsovski Ljupka, Atanasova Sandra (2023) *Transcutaneous electrical nerve stimulation method in patients with xerostomia.* Balkan Journal of Applied Mathematics and Informatics (BJAMI), 6 (2). pp. 179-186. ISSN 2545-4803.

Евалуација на трудот: Трудот се однесува на третман на ксеростомија и хипофункција на плунковните жлезди со соодветно наведување на симптомите, компликациите и значењето на навремено лекување со примена на TENS терапија. Методолошки, трудот се базира на наративен преглед на 23 релевантни студии објавени во последните 10 години, што овозможува современ увид во темата. Авторите јасно го објаснуваат принципот на дејство на TENS и стимулацијата на саливарниот рефлексен лак. Резултатите укажуваат дека TENS е ефективна во зголемување на стимулираната саливаација, особено кај пациенти со намалена функција на плунковните жлезди и кај дијабетичари.

Трудот има стручно значење.

<https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/33140>

58. Toneva Stojmenova Verica, Naskova Sanja, Panajotu Risto, Atanasova Sandra, Nikolovski Bruno, Arsovski Ljupka, Toneva Nikolova Aleksandra, Kovacevska Ivona, Popovska Lidija, Kokalanov Vasko (2025) *Artificial intelligence in intact tooth model creating and strength testing*. International Dental Journal, 75 (6): CA4895. pp. 68-69. ISSN 1875-595X.

Евалуација на трудот: Трудот се занимава со примена на вештачка интелигенција (AI) за 3D моделирање на интактни заби од СВСТ снимки и тестирање на нивната механичка отпорност. Како модел е земен горниот лев централен инцизив, кој бил обработен со 3D Slicer и Meshmixer, а потоа AI помогнал во конверзија на моделот за SOFiSTiK анализа. Резултатите од тестирањето на фрактурна отпорност покажуваат висока сила од околу 1350 N, што е споредливо со класичните *in vitro* мерења.

Трудот има стручно значење.

<https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/36997>

ОРГАНИЗАЦИСКО-РАЗВОЈНА ДЕЈНОСТ

- Член на Конкурсна комисија за запишување на студенти на втор циклус специјалистички стручни и академски студии во учебната 2025/2026 година на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип (Одлука бр. 2002- 211/6 донесена на 345. седница на ННС на Факултет за медицински науки, одржана на 2.9.2025 година).

- Член на Научниот одбор на 26. БаСС конгрес „CURRENT TRENDS AND ADVANCES IN DENTISTRY“, 11-14 мај 2023 г., Скопје.

Елаборати и експертизи

Кандидатката учествувала во изготвувањето на следниве елаборати:

- Елаборат за реакредитација на студиска програма Дентална медицина по англиски јазик – интегрирани студии од прв и втор циклус петгодишни студии (2025);

- Елаборат за реакредитација на студиска програма Дентална медицина – интегрирани студии од прв и втор циклус петгодишни студии (2022);

- Елаборат за реакредитација на прв циклус студии – студиска програма Забни техничари – протетичари (2022);

- Елаборат за реакредитација на специјалистички студии за стручен забен техничар- протетичар (2022);

- Елаборат за реакредитација на трет циклус на студии „БАЗИЧНИ И КЛИНИЧКИ ИСТРАЖУВАЊА ВО ДЕНТАЛНАТА МЕДИЦИНА“ (2021);
- Универзитетски стоматолошки центар при ФМН, УГД;
- Универзитетска забно-техничка лабораторија при ФМН, УГД.

Членство во факултетски комисии и тела:

- Член на повеќе комисии за полагање на специјалистички испит;
- Претседател и член на комисии за одбрана на докторски труд;
- Член на Наставно-научен совет на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев - Штип;
- Член на Наставно-научен совет на трет циклус студии на Факултетот за медицински науки при Универзитетот „Гоце Делчев - Штип;

Професор д-р Сања Нашкова е член на повеќе професионални асоцијации и тоа:

- Стоматолошка комора на Република Северна Македонија;
- Македонско стоматолошко друштво;
- Здружение на специјалисти по детска и превентивна стоматологија при Македонско стоматолошко друштво;
- International Association of Paediatric Dentistry (IAPD).

Активно е вклучена во организација на симпозиуми, студентски конгреси и летна школа за Дентална медицина на Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип:

- 10. Симпозиум со меѓународно учество на дентална медицина „Инфекции во секојдневната стоматолошка пракса - новини во дијагностиката, третманот и превенцијата“, 19.11.2021 година, Штип.
- 11. Симпозиум со меѓународно учество на дентална медицина „Промени во усната празнина и лицевата регија - епидемиолошка состојба, превенција, дијагностика и третман“, 19.11.2022 година, Штип.
- 12. Симпозиум со меѓународно учество на дентална медицина „Современи пристапи во третманот на пациенти кои примаат антикоагулантни, антиагрегантни и антихипертензивни лекови“, 11.11.2023 година, Штип.
- 13. Симпозиум со меѓународно учество на дентална медицина „Иновативни третмани и технологии во денталната медицина: Предизвици на иднината“, 21.9.2024 година, Штип.
- 14. Симпозиум со меѓународно учество на дентална медицина „Денто-фацијална естетика и функција во современата дентална медицина“, 15.11.2025 година, Штип.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Рецензентската комисија е едногласна во оценката дека со целокупната нејзина досегашна работа и позитивна оценка од самоевалуацијата, проф. д-р Сања Нашкова има особен придонес во наставно-образовната, научноистражувачката, стручно-апликативната и организациско-развојната дејност во областа на *детска и превентивна стоматологија*. Во согласност со Законот за високото образование и Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, наставно-стручни, научни, наставни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип и според

приложената документација, кандидатката професор д-р Сања Нашкова ги исполнува критериумите за да биде избрана во звањето редовен професор и за целокупната активност во извештајниот период од 2021 до 2026 година има остварено (НО=40, НИ=221.5 и САОР=50) вкупно 311.5 поени.

Врз основа на приложениот материјал и изнесените податоци, според Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, наставно-стручни, научни, наставни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, Рецензентската комисија има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип кандидатката **вонреден професор д-р Сања Нашкова да биде избрана за наставник во звање редовен професор за наставно-научната област детска и превентивна стоматологија / поле стоматологија на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип и Одлуката да ја достави до Универзитетскиот сенат за потврдување.**

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Снежана Иљовска, редовен професор, претседател, с.р.

Проф. д-р Мира Јанкуловска, редовен професор, член, с.р.

Проф. д-р Софија Царчева-Шаља, редовен професор, член, с.р.

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ

Р. бр.	Наставно-образовна дејност	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
	Избор во звање вонреден професор		40			40
	ВКУПНО					40
Р. бр.	Научноистражувачка дејност и стручно-уметнички активности	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
	Научен труд објавен во меѓународно научно списание (прв автор – бр. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10,11,12,13, 14,15)	14	9 14x9=	1	9 1x9=9	135
	Научен труд објавен во меѓународно научно списание (втор автор – бр. 16)	1	6 1x6=6		6	6
	Научен труд објавен во меѓународно научно списание останати автори – бр.17,18,19, 20	3 3x3=9	3	1	3 1x3=3	12
	Учество на научен собир со реферат во земјава (постер) бр.21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 30, 33, 36, 37, 49, 52, 55	15	1 15x1=15			15
	Учество на научен собир со реферат во странство (постер) бр. 27, 28, 31, 32, 34, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 50, 51, 54, 56			20	1.5 20x1.5=30	30
	Учество на научен собир со реферат (усно), во земјава бр.35	1	1.5 1x1.5=1.5			1.5
	Учесник во научен проект (максимум во три проекти)	1	2 1x2=2			2
	Одбранета докторска дисертација	1	15			15
	Одбранет магистерски труд	1	4			4
	Член на организациски или научен одбор на научен собир во земјава	1	1 1x1=1			1
	ВКУПНО					221,5
Р. бр.	Стручно-апликативна дејност и организациско-развојна дејност	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
	Учебник	1	10			10
	Труд во стручно (научно популарно) списание бр. 57,58	2	2 2x2=4			4
	Ментор на докторанди/4 години	3	4			12

<p>Елаборати и експертизи</p> <ul style="list-style-type: none"> - Елаборат за реакредитација на студиска програма Дентална медицина по англиски јазик – интегрирани студии од прв и втор циклус петгодишни студии (2025); - Елаборат за реакредитација на студиска програма Дентална медицина – интегрирани студии од прв и втор циклус петгодишни студии (2022); - Елаборат за реакредитација на прв циклус студии – студиска програма Зални техничари-протетичари (2022); - Елаборат за реакредитација на специјалистички студии за стручен забен техничар-протетичар (2022); - Елаборат за реакредитација на трет циклус на студии Базични и клинички истражувања во денталната медицина (2021). - Универзитетски стоматолошки центар при ФМН, УГД; - Универзитетска забно-техничка лабораторија при ФМН, УГД 	7	2 7x2=14			14
<p>Член на факултетски орган, комисија</p> <ul style="list-style-type: none"> - Член на Конкурсна комисија за запишување на студенти на втор циклус специјалистички стручни и академски студии во учебната 2025/2026 година на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип; - Член на повеќе комисији за полагање на специјалистички испит; - Претседател и член на комисији за одбрана на докторски труд; - Член на Наставно-научен совет на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев - Штип; - Член на Наставно-научен совет на трет циклус студии на Факултетот за медицински науки при Универзитетот „Гоце Делчев - Штип 	5	2 5x2=10			10
<p>ВКУПНО</p>					50
<p>ВКУПНО БОДОВИ ОД СИТЕ ОБЛАСТИ</p>					311,5